

Upiši
Poljoprivrednu

Proizvodi
hranu i
brini se
o okolišu

Brošura je namijenjena učenicima osmog razreda
osnovne škole (a i njihovim roditeljima)

Više o projektu „Upiši poljoprivrednu“ na web-u:
upisipoljoprivrednu.iptpo.hr
ss-mbalote-porec.skole.hr
facebook.com/matebaloteporec

Impresum

Izdavač: Institut za poljoprivredu i turizam

Urednik: dr. sc. Milan Oplanić

Autori: dr. sc. Milan Oplanić
dr. sc. Ramona Franić
Martina Begić, mag. oec.
Ana Čehić, mag. ing. agr.

Recenzenti: prof. dr. sc. Marija Cerjak
dr. sc. Marijan Bubola

ISBN: 978-953-7296-25-4

Ova brošura rezultat je istoimenog projekta Instituta za poljoprivredu i turizam u Poreču.

Voditelj projekta dr. sc. Milan Oplanić.

Projekt su financijski podržali Grad Poreč i Istarska županija.

Sadržaj

1. Uvod	6	7. Mogućnosti poljoprivrednog obrazovanja i usavršavanja u Istri	24
2. Značaj poljoprivrede	7	7.1. Srednja poljoprivredna škola u Poreču	25
3. Obilježja poljoprivrede u Istri	7	7.2. Veleučiliste u Rijeci, poljoprivredni odjel u Poreču	26
4. Motivi za bavljenje poljoprivredom u Istri	10	7.3. Institut za poljoprivredu i turizam u Poreču	27
5. Važnost obrazovanja u poljoprivredi	11	8. Mogućnosti zapošljavanja u poljoprivredi	30
5.1. Specifičnosti poljoprivredne proizvodnje	12	8.2. Pokretanje ili proširenje vlastitog OPG-a	30
5.2. Trajni tehničko-tehnološki napredak	12	8.3. Zapošljavanje kod drugih poljoprivrednih gospodarstava	31
5.3. Ekonomika u poljoprivredi	13	8.4. Rad u lokalnim i državnim stručnim službama	32
5.4. Doprinos poljoprivrede održivom razvoju	14	9. Zaključna razmišljanja	33
6. Primjeri uspješnih mladih poljoprivrednika u Istri	15		
6.1. Ana Ritoša - vinogradarstvo i vinarstvo	16		
6.2. Emanuel Grubić – maslinarstvo i uljarstvo	18		
6.3. Zvijezdana Križmanić – povrćarstvo	20		
6.4. Silvano Orbanić – govedarstvo i sirarstvo	22		

Upiši Poljoprivrednu

1. Uvod

Istarska županija može se podičiti poticajnim okruženjem za upis srednje poljoprivredne škole zbog sljedećih razloga:

- prirodni uvjeti pogoduju uzgoju velikog broja biljnih i životinjskih vrsta,
- nezagađeni prostor i tradicionalni načini uzgoja osnova su za snažni razvoj ekološke proizvodnje,
- blizina razvijenog turističkog tržišta osigurava kvalitetniji plasman proizvoda,
- stoljetna tradicija poljoprivrednog obrazovanja i mogućnost nastavka školovanja na Poljoprivrednom odjelu riječkog Veleučilišta kao i razvoj znanstvene karijere u Institutu za poljoprivredu i turizam u Poreču.

Međutim, usprkos tome u posljednjih 30-tak godina je primjetan trend sve manjeg broja učenika koji upisuju poljoprivredno usmjerenje u sklopu Srednje škole Mate Balote u Poreču.

Pored proizvodnje hrane i izvora dohotka za poljoprivrednike, uloga poljoprivrede ogleda se i u očuvanju prostora od degradacije te u zadržava-

nju stanovništva na seoskom prostoru. Zbog toga je za cijelo društvo korisno da lokalno stanovništvo, posebice mladi, ostanu živjeti na seoskom području i da se bave poljoprivredom kao osnovnom ili dopunskom djelatnošću.

Brošura je namijenjena učenicima osnovnih škola, napose osmašima koji još nisu čvrsto odlučili u kojem smjeru žele nastaviti svoje obrazovanje. Zadaća joj je da kroz informativan, poticajan, ali nadasve realan, pristup učenicima predstavi osnovne značajke poljoprivrede, naglasi važnost poljoprivrednog obrazovanja, opiše primjere i iskustva uspješnih poljoprivrednika u Istri, upozna ih s mogućnostima za usavršavanje odnosno zapošljavanja u poljoprivredi te ih na taj način potakne na upis srednjoškolskog poljoprivrednog usmjerenja.

Zajednički nam je cilj veći broj upisanih učenika u srednju poljoprivrednu školu, ali i pozitivnije opće društveno shvaćanje poljoprivrede kao poželjne, atraktivne, dinamične i profitabilne djelatnosti.

2. Značaj poljoprivrede

Poljoprivreda je gospodarska djelatnost kojoj su osnovne zadaće:

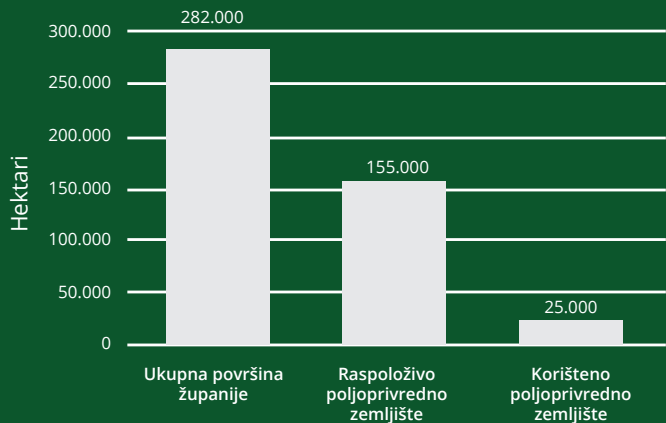
- proizvodnja biljnih i stočarskih proizvoda namijenjenih za prehranu ljudi i životinja,
- osiguranje financijskih sredstava ljudima koji se njome bave,
- očuvanje prostora kroz prijateljski odnos s okolišem i prirodom,
- proizvodnja sirovina za prehrambenu, tekstilnu, kožarsku, farmaceutsku, kemijsku i razne druge industrije.

Poljoprivreda nije jednako važna za svaku zemlju, niti je jednak udio ljudi zaposlen u njoj, ali se svaka država mora o poljoprivredi brinuti jer ona jamči njezinu sigurnost.

3. Obilježja poljoprivrede u Istri

Poljoprivreda je u Istri bila i ostala jedna od glavnih gospodarskih djelatnosti s velikim značajem za njen ukupni razvoj. U prošlosti su se najčešće uzgajale ratarske kulture (pšenica, krmno bilje) i stoka (goveda, ovce) dok danas dominira uzgoj višegodišnjih kultura (vinova loza i maslina) i povrća. Mijenjaju se i poljoprivredna gospodarstva koja nastoje povećati svoje posjede, u prvom redu površinu korištenog zemljišta, ali i specijalizirati se u jednoj liniji proizvodnje. Stanje i kretanja u poljoprivrednoj proizvodnji na području Istarske županije prikazano je u grafikonima 1. i 2.

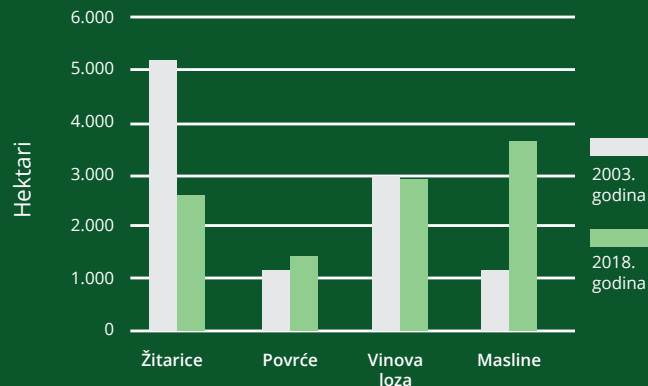
Grafikon 1: Struktura površina Istarske županije u 2018. godini

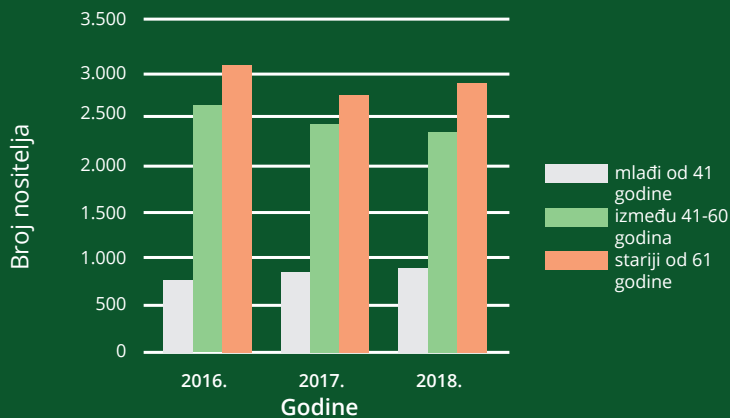
Iz grafikona 1 je vidljivo da raspoložive poljoprivredne površine u Istarskoj županiji zauzimaju 155.000 ha što predstavlja 55% od ukupne površine županije. Međutim, u svrhu poljoprivredne proizvodnje trenutno se koristi svega 25.000 ha što predstavlja tek jednu šestinu od ukupno raspoloživog poljoprivrednog zemljišta. Kako bi se povećala iskorištenost ovog, možda i najvažnijeg, poljoprivrednog resursa neophodno je uključivanje mladih poljoprivrednika i povećanje njihovih posjeda.

Grafikon 2: Kretanje površina pod pojedinim kulturama u Istarskoj županiji

U razdoblju od 2003. do 2018. godine površine na kojima se uzgajaju žitarice su se prepolovile što je odraz činjenice da Istra u cjelini gledano nije žitorodno područje. Površine pod vinogradima ostale su približno iste. Međutim, dogodile su se promjene u strukturi tih površina na način da je iskrčen veliki broj vinograda male površine, a istovremeno su se podizali veći nasadi na specijaliziranim vinogradarsko-vinarskim gospodarstvima. Povećale su se površine na kojima se uzgaja povrće (za 15%), a naročito pod maslinicima čije su se površine utrostručile. Važnost poljoprivrednog obrazovanja ogleda se upravo u potrebi usmjeravanja u one proizvodnje u kojima pojedino poljoprivredno gospodarstvo može biti konkurentno i ekonomski uspješno.

Grafikon 3: Starost nositelja poljoprivrednih gospodarstava

U grafikonu 3. prikazan je broj nositelja poljoprivrednih gospodarstava na području Istarske županije po kategorijama starosti.

Vidljivo je da je tek 15% nositelja gospodarstava u 2018. godini bilo mlađe od 41 godine dok je starije od 61 godine bilo čak 47% nositelja. Kako bi istarska poljoprivreda mogla pratiti zahtjeve tehnološkog napretka, efikasne ekonomije i suvremenog marketinga, neophodno je povećanje udjela mladih nositelja poljoprivrednih gospodarstava. Budućnost poljoprivrede svugdje, pa tako i u Istarskoj županiji, leži na mladim ljudima koji razumiju i prihvaćaju promjene u službi razvoja, te koji su spremni neprestano učiti i ulagati u nova znanja i vještine.

4. Motivi za bavljenje poljoprivredom u Istri

Danas postoji više razloga zbog kojih bi se mladi ljudi u Istri mogli u većem broju opredijeliti za bavljenje poljoprivredom:

- ✓ U poljoprivredi se proizvodi hrana za ljude i životinje te će stoga potreba za poljoprivrednim proizvodima uvijek postojati. Pritom je potrebno usmjeriti se u proizvodnju onih kultura ili životinja sa kojima se može ostvariti zadovoljavajući dohodak.
- ✓ Poljoprivreda se, kao i druge gospodarske djelatnosti, kontinuirano modernizira, što podrazumijeva korištenje sve suvremenije mehanizacije i opreme, a proizvodni procesi se sve više automatiziraju.
- ✓ Rad na vlastitom gospodarstvu i za vlastiti račun ima višestruke prednosti i pruža puno veće zadovoljstvo u odnosu na zapošljavanje kod drugog poslodavca.
- ✓ Život na selu, zbog smirenijeg i prirodnijeg ambijenta, smatra se kvalitetnijim u odnosu na život u gradu.
- ✓ Veliko i razvijeno turističko tržište na cijelom području županije velika je prednost za istarske poljoprivrednike i za kvalitetniju prodaju njihovih proizvoda.

5. Važnost obrazovanja u poljoprivredi

Kvalitetno obrazovanje za bavljenje poljoprivrednom djelatnošću obuhvaća dvije osnovne komponente:

1. usvajanje teorijskih znanja u učionici i

2. primjena tog znanja kroz praktični rad s biljkama ili životinjama.

Broj ljudi na Svijetu stalno raste i do 2050. godine se očekuje da će trebati nahraniti više od devet milijardi ljudi! Zbog toga poljoprivreda, odnosno proizvodnja hrane, treba hrabre, nadarene i marljive mlade ljude koji moraju steći dovoljno znanja i razumijevanja poljoprivredne djelatnosti koja je danas vrlo složena i zahtjevna kako bi mogli biti dobri proizvođači i upravitelji svojih gospodarstava.

5.1. Specifičnosti poljoprivredne proizvodnje

Poljoprivreda je gospodarska djelatnost kojoj je glavna zadaća proizvodnja hrane i po mnogočemu se razlikuje od drugih djelatnosti.

Prva posebnost poljoprivrede je biološki karakter proizvodnje odnosno rad sa živim organizmima koji imaju sposobnost samoobnove ili samoreprodukcije. Poljoprivredni proizvodi dobiveni u prethodnom procesu proizvodnje (sjeme, sadnice, jaja, pomladak životinja i sl.) polazište su za naredni ciklus proizvodnje. Nadalje, proizvodni proces u poljoprivredi je uvjetovan biološkim osobinama biljaka i životinja tako da se radni zadaci moraju obavljati u određenim razdobljima, odnosno optimalnim agrotehničkim rokovima.

Druga važna specifičnost poljoprivrede je u tome što je izravno ovisna o dostupnosti i kvaliteti prirodnih resursa (tla, vode i zraka), kao i o klimatskim uvjetima (svjetlosti, toplini, vlazi).

Iz navedenih specifičnosti poljoprivrede proizlazi nužnost poljoprivrednog obrazovanja jer se jedino kroz stjecanje novih znanja mogu optimalno iskoristiti raspoloživi prirodni resursi.

5.2. Trajni tehničko-tehnološki napredak

Uslijed tehnološkog napretka suvremena poljoprivreda danas se znatno razlikuje od one od prije svega nekoliko desetljeća. Tome su najviše doprinijeli razvoj strojeva, informatičke tehnologije, različiti elektronički uređaji, itd. Proizvodnja potpomognuta naprednim tehnologijama i korištenje suvremenih poljoprivrednih strojeva i naprava omogućuje jednostavniju i sigurniju proizvodnju, a ljudima znatno olakšava obavljanje radnih operacija.

Suvremene tehnologije su također znatno smanjile i ovisnost o prirodnim resursima i klimi, nudeći alternativne proizvodne sustave kojima se može brže odgovoriti na sve veće zahtjeve za dovoljnom količinom zdravstveno ispravne hrane.

Još je jedna tema aktualna u poljoprivrednoj struci o kojoj treba sve više učiti, a to je primjena genetički modificiranih organizama, tzv. GMO-a. Važno je o ovoj tematici biti dobro informiran, kako ne bi prevladala kriva i zastrašujuća uvjerenja o primjeni ovih tehnoloških dostignuća.

5.3. Ekonomika u poljoprivredi

Poljoprivreda ima nezamjenjivu ulogu u gospodarstvu bilo koje zemlje. Ona čini okosnicu ekonomskog sustava i izravno pridonosi ekonomskim rezultatima kroz sljedeće aktivnosti:

- proizvodi osnovne prehrambene namirnice, odnosno hranu za ljude i životinje,
- osnova je za razvoj drugih djelatnosti, poput predaivačke industrije, distribucije, transporta, marketinga i trgovine poljoprivredno-prehrambenim proizvodima,
- mnoge druge djelatnosti su izravno vezane uz poljoprivredu – proizvodnja strojeva i opreme za poljoprivredu (poljoprivredne mehanizacije i elektronike), kemijska industrija (mineralna gnojiva, pesticidi), financijske ustanove (banke, osiguravajuća društva),
- poljoprivreda i pripadajuće djelatnosti su izvor zapošljavanja za velik broj stanovnika.

Da bi od poljoprivrede i s njome povezanih aktivnosti mogao kvalitetno živjeti, poljoprivrednik treba poznavati osnovna ekonomska načela poslovanja koja će mu omogućiti ostvarivanje zadovoljavajućeg dohotka.

Ekonomika je važna jer se svaki poljoprivrednik mora na tržištu natjecati s drugim proizvođačima i nastojati biti uspješniji od njih što može postati ili jeftinijim ili kvalitetnijim proizvodom.

Poznavanje načela ekonomike u poljoprivredi je važno i za lokalnu zajednicu, županiju i državu jer je društvo politički stabilnije ako može osigurati dovoljno hrane za svoje stanovnike i manje ovisiti o uvozu.

5.4. Doprinos poljoprivrede održivom razvoju

Održivost se temelji na jednostavnom načelu: sve što nam treba za sretan i zadovoljan život izravno ili neizravno ovisi o prirodnom okruženju. Poljoprivreda, kao primatelj i davatelj prirodi, izravno pridonosi održivosti zemljišta, vode i zraka. Održivost znači stvaranje i održavanje uvjeta u kojima ljudi i priroda funkcioniraju u ravnoteži.

S obzirom da je prirodni okoliš nužan za naš zdrav život, dužnost je poljoprivrede da okolišu uredno vrati ono što je od njega uzela. Održiva poljoprivreda upravo to čini, održavajući plodnost tla, te čistoću vode i zraka, osigurava uvjete za kvalitetan život budućih naraštaja i čuva bioraznolikost.

A photograph of a small, rustic stone hut with a gabled roof, situated in a forest. The ground around the hut is covered in reddish-brown soil, and several young, thin trees are planted in rows. The background is a dense forest of green trees.

6. Primjeri uspješnih mladih poljoprivrednika u Istri

U svrhu što realnijeg prikazivanja stvarnih potencijala za bavljenje poljoprivredom u Istri te važnosti obrazovanja u poljoprivredi, opisana su četiri uspješna mlada proizvođača koji su temeljem stečenog obrazovanja u srednjoj poljoprivrednoj školi pokrenuli vlastitu poljoprivrednu proizvodnju.

Ana Ritoša

vinogradarstvo i vinarstvo

Osnovne informacije o gospodarstvu

Ana Ritoša nositeljica je gospodarstva RITOŠA VINA. Gospodarstvo se nalazi u selu Radmani, a bavi se proizvodnjom grožđa i vina. Vinogradi se prostiru na površini od 3 ha, a vinarska proizvodnja rezultira godišnjom proizvodnjom od 380 - 400 hektolitara vina. U rad na gospodarstvu uključena je Ana i njezini roditelji.

Iskustva vezana uz pohađanje srednje poljoprivredne škole u Poreču

Srednju poljoprivrednu školu Ana je pohađala u razdoblju od 2005. do 2009. godine, a osnovni joj je cilj bio steći što više znanja kako bi mogla uspješno preuzeti vođenje vlastitog gospodarstva. U srednjoj poljopri-

vrednoj školi stekla je mnoga znanja o vinogradarstvu i vinarstvu, ali i o ostalim granama poljoprivrede: voćarstvu, povrćarstvu, o poljoprivrednoj mehanizaciji, itd. Na izvanrednim aktivnostima pohađala je sekciju Mladi podrumari gdje je proizvela svoje prvo vino. Tijekom školovanja posebno joj je bio drag dan u tjednu kada se cijeli dan održavala praksa, gdje je stekla najviše znanja. Odlučila se profesionalno baviti vinogradarstvom i vinarstvom te je 2009. godine upisala stručni studij vinarstva u Poreču.

Prije i nakon obrazovanja u srednjoj poljoprivrednoj školi u Poreču

Prije pohađanja srednje poljoprivredne škole u Poreču njezini roditelji su imali poljoprivrednu proizvodnju namijenjenu za osobne potrebe. Nakon

Aninog upisa u srednju školu započelo je i širenje gospodarstva i komercijalizacija proizvodnje. Nasade vinograda podizali su od 2006. do 2010. godine. Intenzivniji razvoj gospodarstva započeo je sa završetkom studija. Od početka proizvodnje vina pa do danas u ponudi imaju ukupno 10 etiketa vina. Ključ svog uspjeha vidi u obrazovanju, podršci svog oca te puno uloženog rada, truda i usavršavanja.

Razmišljanja o važnosti obrazovanja u poljoprivredi

Ana smatra da je obrazovanje u poljoprivredi vrlo bitno jer proizvodnja vina zna biti iznimno zahtjevna, a u čemu teorijsko znanje može uvelike pomoći. Dakle, teorijsko znanje uvelike pomaže u prevladavanju svih izazova koje praktični dio donosi.

Poruka mladima o mogućnostima i perspektivi u poljoprivrednoj

proizvodnji: Ana svojim iskustvom potvrđuje da se bavljenje poljoprivredom isplati jer se od malih početnih ulaganja može postići puno.

Emanuel Grubić

maslinarstvo
i uljarstvo

Osnovne informacije o gospodarstvu

Emanuel Grubić nositelj je obrta za poljoprivredu „Grubić“. Gospodarstvo se nalazi u Balama, a bavi se proizvodnjom i preradom maslina. U rad na gospodarstvu, pored Emanuela, uključeni su njegovi roditelji, supruga i djeca. Sin Nikolas također pohađa srednju poljoprivrednu školu u Poreču.

Iskustva vezana uz po- hađanje srednje poljop- rivredne škole u Poreču

Emanuel je srednju poljoprivrednu školu u Poreču pohađao u razdoblju od 1992.-1996. godine. Ljubav prema poljoprivredi usadili su mu roditelji tako da je u 8. razredu osnovne škole shvatio da je poljoprivreda njegov poziv, a posebno ga je privlačilo maslinarstvo i uljarstvo.

Obrazovanje u srednjoj poljoprivrednoj školi u Poreču omogućilo mu je stjecanje dobre teorijske podloge koja se nadograđivala praktičnom nastavom na naprednijim gospodar-

stvima diljem Istre. Praktična nastava mu je bila najbolji oblik učenja, a posebice ističe stručne izlete i ekskurzije na gospodarstva u Italiji i Francuskoj gdje je usvajao znanja i ideje o budućem razvoju vlastitog gospodarstva.

Prije i nakon obrazovanja u srednjoj poljoprivrednoj školi u Poreču

Nakon završetka srednjoškolskog obrazovanja Emanuel je započeo intenzivnije razvijati svoje gospodarstvo koje je dotad služilo za podmirivanje vlastitih potreba. U to je vrijeme naslijedio i starinsku uljaru iz 1927. godine koju je dijelom opremio suvremenom linijom za preradu maslina, a dijelom uredio u edukativno-prodajni prostor. Posjeduje vlastiti maslinik koji trenutno broji 1.700 stabala.

Ključnim za dosadašnji uspjeh smatra ozbiljnost prema poslu, odgovornost, ali i zadovoljstvo svih klijenata koji posjete njegovu uljaru, no ipak prije svega ističe da je ključ uspjeha vrhunski proizvod – maslinovo ulje od autohtonih sorti maslina.

Emanuel ističe kako je rad na vlastitom gospodarstvu vrlo odgovoran, ali ima i svoje prednosti: omogućeno mu je da radi ono što voli, ne gleda na radno vrijeme, sam si organizira posao i svoj je gospodar.

Razmišljanja o obrazovanju u poljoprivredi

Vođenje gospodarstva je vrlo zahtjevno i potrebno je puno znanja koja se ne mogu steći bez obrazovanja. Teorijska i praktična nastava daju osnovnu bazu znanja za stvaranje vizije razvoja vlastitog gospodarstva.

Poruka mladima o mogućnostima i perspektivi u poljoprivrednoj proizvodnji

Emanuel toplo preporučuje mladima da, ukoliko imaju neko gospodarstvo ili zemljište, svakako pokrenu svoju proizvodnju jer u poljoprivredi je budućnost sigotovo zato što se poljoprivreda u Istri nadopunjuje s turizmom. Rad na vlastitom gospodarstvu je odgovoran posao, ali za svaki uspjeh si sam odgovoran i ponosan si na sebe. Njegova je zaključna poruka da ako se poljoprivredom baviš na pravi način, od nje se može dobro živjeti.

Zvijezdana Križmanić

povrćarstvo

Osnovne informacije o gospodarstvu

OPG Križmanić, čija je nositeljica Zvijezdana Križmanić, nalazi se u Ježenju u blizini Pazina. Gospodarstvo se bavi uzgojem povrća (salata, luk, češnjak, krumpir, itd.) na površini od oko 2,5 ha. U rad na gospodarstvu uključeni su Zvijezdana, njezin suprug i dvoje djece.

Iskustva vezana uz po- hadanje srednje poljop- rivredne škole u Poreču

Zvijezdana je srednju poljoprivrednu školu u Poreču pohađala u razdoblju od 1988. - 1992. godine. Glavni motivi za upis ove srednje škole bili su joj ljubav prema prirodi i obiteljska tradicija u bavljenju poljoprivredom.

Predmeti su bili vrlo zanimljivi i odno-

sili su se na povrćarstvo, voćarstvo, zaštitu bilja, ali je bilo i puno prakse koja se održavala većim djelom u školskom vrtu. Zvijezdana se po završetku srednjoškolskog obrazovanja zaposlila u poduzeću. Nakon 25 godina rada za 3 različita poslodavca, odlučila je u cijelosti se posveti poljoprivredi na svom gospodarstvu.

Prije i nakon obrazovanja u srednjoj poljoprivrednoj školi u Poreču

Prije nešto više od 10 godina Zvijezdana se intenzivnije posvetila poljoprivrednoj proizvodnji i direktnoj prodaji proizvedenih proizvoda. Motiv za intenzivnije bavljenje poljoprivredom bila joj je činjenica da su poslodavci sve zahtjevniji, a povećanje obaveza ne prati i povećanje plaće radnika. Rad

u vlastitom OPG-u pruža svojevrsnu slobodu organizacije posla i radnog vremena te pruža neizmjereno zadovoljstvo iz razloga što se rezultati napornog rada vide u obliku kvalitetnih domaćih proizvoda i zadovoljnih kupaca. Jedan od motiva je i zarada koja može biti i nekoliko puta veća u odnosu na prosječnu plaću.

Zvijezdana smatra da je direktna prodaja krajnjem kupcu najbolji način plasmana svojih proizvoda jer se tako ostvaruje najveća zarada. Za razvoj njezinog gospodarstva vrlo je važna bila izgradnja plastenika koji joj omogućava plasman povrća u vrijeme kada mu je ponuda mala, a cijena viša. U budućnosti namjerava povećati površinu i intenzivirati proizvodnju povrća u plastenicima.

Razmišljanja o važnosti obrazovanja u poljoprivredi

Zvijezdana smatra da je poljoprivredno obrazovanje vrlo bitno jer je suvremena poljoprivreda

znatno napredovala u pogledu primjene tehnika i tehnologija koje se bez tog osnovnog znanja ne može pratiti.

Poruka mladima o mogućnostima i perspektivi u poljoprivrednoj proizvodnji

Zvijezdanina poruka mladima u Istri je da ukoliko žele naći svoje mjesto pod suncem neka se ne ustručavaju krenuti u poljoprivredu. Poljoprivreda je divna i, iako iziskuje dosta fizičkog rada, ona oplemenjuje i omogućava nam da živimo u skladu s prirodom. Lokalno proizvedeni poljoprivredni proizvodi se sve više traže, a zbog plasmana u turizmu istarski poljoprivrednici su u velikoj prednosti.

Silvano Orbanić

govedarstvo i sirarstvo

Osnovne informacije o gospodarstvu

Silvano Orbanić je nositelj Obrta za uzgoj goveda i proizvodnju mlijeka „Orbanić“. Gospodarstvo se nalazi u Kašćergama kod Pazina te se bavi proizvodnjom mlijeka i mliječnih proizvoda. U rad na gospodarstvu uključeni su i njegove dvije sestre sa svojim obiteljima. Interesantno je navesti da su srednju poljoprivrednu školu u Poreču, pored Silvana, završile i obje njegove sestre kao i dvoje njihove djece po čemu ovo gospodarstvo odlikuje iznimna stručna obrazovanost.

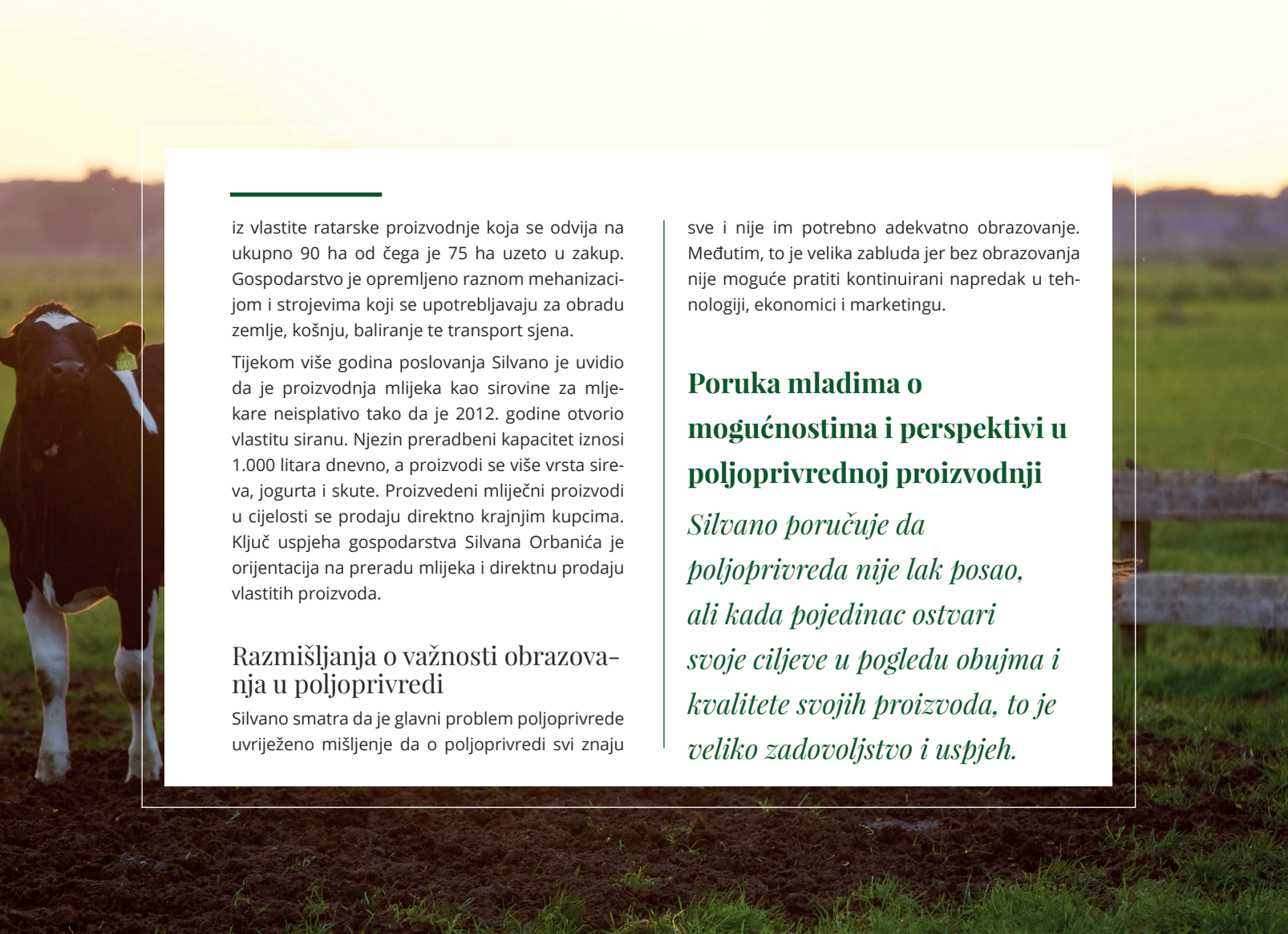
Iskustva vezana uz pohađanje srednje poljoprivredne škole u Poreču

Srednju poljoprivrednu školu u Poreču, smjer voćar, vinogradar i vinar

pohađao je u razdoblju od 1985. do 1989. godine. Stečeno znanje bilo je poticaj za upis Agronomskog fakulteta i usmjeravanje prema stočarskoj proizvodnji. Nakon nekoliko godina rada u Institutu za poljoprivredu i turizam u Poreču Silvano je shvatio da ga više privlači praktični dio odnosno uzgoj životinja i proizvodnja vlastitih proizvoda.

Prije i nakon obrazovanja u srednjoj poljoprivrednoj školi u Poreču

Intenzivniji razvoj Silvanova gospodarstva započinje od 1995. godine kada ga je preuzeo. Do tada je gospodarstvo brojalo dvije do tri muzne krave s teladi i nekoliko svinja. Od 1995. godine pa sve do 2010. godine broj mliječnih krava je bio u stalnom porastu i sada broji ukupno 120 grla, od čega je 60 muznih krava, s prosječnom dnevnom proizvodnjom od 1.000 litara mlijeka. U tom razdoblju izgrađeni su svi objekti farme. Cjelokupne potrebe na voluminoznim krmivima gospodarstvo podmiruje

iz vlastite ratarske proizvodnje koja se odvija na ukupno 90 ha od čega je 75 ha uzeto u zakup. Gospodarstvo je opremljeno raznom mehanizacijom i strojevima koji se upotrebljavaju za obradu zemlje, košnju, baliranje te transport sjena.

Tijekom više godina poslovanja Silvano je uvidio da je proizvodnja mlijeka kao sirovine za mljekare neisplativo tako da je 2012. godine otvorio vlastitu siranu. Njezin preradbeni kapacitet iznosi 1.000 litara dnevno, a proizvodi se više vrsta sireva, jogurta i skute. Proizvedeni mliječni proizvodi u cijelosti se prodaju direktno krajnjim kupcima. Ključ uspjeha gospodarstva Silvana Orbanića je orijentacija na preradu mlijeka i direktnu prodaju vlastitih proizvoda.

Razmišljanja o važnosti obrazovanja u poljoprivredi

Silvano smatra da je glavni problem poljoprivrede uvriježeno mišljenje da o poljoprivredi svi znaju

sve i nije im potrebno adekvatno obrazovanje. Međutim, to je velika zabluda jer bez obrazovanja nije moguće pratiti kontinuirani napredak u tehnologiji, ekonomici i marketingu.

Poruka mladima o mogućnostima i perspektivi u poljoprivrednoj proizvodnji

Silvano poručuje da poljoprivreda nije lak posao, ali kada pojedinac ostvari svoje ciljeve u pogledu obujma i kvalitete svojih proizvoda, to je veliko zadovoljstvo i uspjeh.

Obrazovanje u poljoprivrednim djelatnostima na području Istarske županije dostupno je samo u Poreču. Za Poreč je svojstveno da tradicijski ima vrlo dobro poljoprivredno obrazovanje koje započinje u Srednjoj školi Mate Balote, smjer Agrotehničar, zatim se nastavlja kroz preddiplomski i diplomski stručni studij pri Poljoprivrednom odjelu riječkog Veleučilišta (nastava se izvodi u potpunosti u Poreču) te znanstvene djelatnosti putem javnog znanstvenog Instituta za poljoprivredu i turizam.

7. Mogućnosti poljoprivrednog obrazovanja i usavršavanja u Istri

7.1. Srednja poljoprivredna škola u Poreču

Srednja poljoprivredna škola najstarija je škola poljoprivrednog usmjerenja u Istri te prva srednjoškolska ustanova osnovana u Poreču 1883. godine.

Smjer Agrotehničar, koji djeluje u sklopu Srednje škole Mate Balote Poreč, zamjenjuje tri dosadašnja poljoprivredna programa: poljoprivredni tehničar opći, poljoprivredni tehničar stočar i poljoprivredni tehničar biljne proizvodnje. Program je četverogodišnji i omogućuje učenicima nakon položene Državne mature nastavak školovanja.

Danas poljoprivredna škola upisuje 24 učenika po školskoj godini te nudi mnoštvo strukovnih predmeta koji su modernizirani i usklađeni s potrebama tržišta rada. Program se ostvaruje u školi, školskom vrtu, dva posebno opremljena prostora za poljoprivrednu skupinu predmeta, plateniku veličine 150 m², dijelu vinskog podruma Poljoprivrednog odjela Veleučilišta u Rijeci, kao i na površinama Instituta za poljoprivredu i turizam. U školskom pčelinjaku učenici realiziraju vježbe iz predmeta Pčelarstvo.

U cilju stjecanja novih znanja i iskustava organiziraju se stručni izleti i ekskurzije, kao što su posjet Botaničkom vrtu i izložbi Flora Art u Zagrebu, posjet Nacionalnom parku Brijuni i Parku prirode rt Kamenjak, Sajmu maslinovog ulja u Vodnjanu, Sajmu obrtničkih zanimanja u Permania i Hranom do zdravlja u Pazinu, posjeti međunarodnim izložbama i sajmovima u Veroni, Rauscedu i Porde noneu i sudjelovanje na Gastro danima u Prievizdi u Slovačkoj.

Na području Istarske županije vrše se posjeti raznim OPG–ovima: maslinarima, uljarima, vinarima i proizvođačima povrća i voća, farmama goveda, ovaca i koza.

U sklopu izvannastavnih aktivnosti djeluje Učenička zadruga Parentino, koja je osnovana 2000. godine i namijenjena je učenicima poljoprivredne škole. Djeluje kroz tri sekcije: Mladi vinari, Olea sativa i Uzgoj ljekovitog i začinskog bilja, gdje učenici imaju priliku sudjelovati u proizvodnji vina autohtonih sorata Malvazija istarska i Teran, maslinovog ulja i eteričnog ulja lavande. Proizvodi Učeničke

zadruga se predstavljaju na raznim manifestacijama kao što su Vinistra, Smotre učeničkih zadruga na županijskoj, državnoj i međunarodnoj razini, Božićni sajam, različitim događanjima u školi i slično, na kojima se postižu i zapaženi rezultati. Učenici su aktivni i na području istraživačkih radova i u pet navrata osvojili su prvo mjesto na državnoj razini.

Kroz sve poljoprivredne predmete naglasak se daje na osnove ekološke poljoprivrede, značaj bioraznolikosti i očuvanje okoliša.

Treba istaknuti i različite projekte u kojima sudjeluju učenici i nastavnici poljoprivrednog programa, koji omogućavaju kvalitetnije izvođenje nastave i vježbi.

Projekt „Art&Choca festival“ realiziran je u partnerstvu sa TUŠ Antona Štifanića i financiran je od strane Ministarstva turizma.

Projekt Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja sa temom „Uzgoj mediteranskih kultura karakterističnih za područje Istre“ omogućio je da škola nabavi potrebnu mehanizaciju i alat za obavljanje vježbi iz strukovnih predmeta.

Projekt „Uzgoj lavande i destilacija eteričnog ulja lavande“ financiran od strane Istarske županije omogućio je nabavu kotla za destilaciju eteričnih ulja.

Projekt EU u sklopu programa Comenius na temu „Boškarin s krumpirima“ realiziran je od 2011. do 2013. godine u suradnji sa srodnim školama u Francuskoj.

Aktivnosti na projektu Erasmus+ „Agroturizam i uzgoj koza“ trajale su od 2015. do 2017. godine. U sklopu projekta učenici su istra-

žili i usporedili uzgoj koza i agroturizam u Istri i francuskoj regiji Aveyron i kroz mobilnost posjetili Villefranche de Rouergue.

U tijeku je novi projekt Erasmus+ na temu „Janjetina i maslinovo ulje...što još?“ koji se realizira u suradnji sa srodnim školama iz Francuske i Školom za turizam, ugostiteljstvo i trgovinu u Puli.

Ostale aktivnosti u koje se učenici mogu uključiti su pjevački zbor i vokalna grupa, dramska i recitatorska sekcija, debatni klub, radio PEGAZ, novinarska grupa, sportska grupa, planinarenje, mladi ekolozi, mladi pomagači, mladi povjesničari, mladi matematičari i mladi jezičari.

7.2. Veleučiliste u Rijeci, Poljoprivredni odjel u Poreču

Maturanti iz Poreča, kao i ostalih djelova Istarske županije, mogu nastaviti visokoškolsko obrazovanje bez da napuštaju svoj dom, upisujući neki od studija Poljoprivrenog odjela Veleučilišta u Rijeci. U Poreču se mogu upisati sljedeći studiji:

- a) preddiplomskog stručnog studija Vinarstva,
- b) preddiplomskog stručnog studija Mediteranske poljoprivrede, te
- c) specijalističkog diplomskog stručnog studija Vinarstva.

Cilj stručnog studija Vinarstva je osposobiti studente za vođenje vinogradarsko-vinarskih, ali i ostalih poljoprivrednih gospodarstava na efikasan način i uz očuvanje prirodnih resursa za buduću naraštaje. Studij predstavlja uspješan spoj teorijskog znanja i

Upiši Poljoprivrednu!

prakse te usvajanje znanja o novim tehnologijama.

Cilj stručni studij Mediteranske poljoprivrede je pružanje sveobuhvatnog znanja za samostalno vođenje poljoprivrednog gospodarstva u pedoklimatskim uvjetima Mediterana.

Stečeno znanje studentima osigurava snalaženje u različitim tehnološkim i poslovnim situacijama te uspješno vođenje obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, srednjeg i malog poduzetništva u uvjetima tržišne ekonomije i brzog razvoja tehnologije na području Mediterana. Po završetku preddiplomskog stručnog studija studenti imaju priliku u Poreču upisati i specijalistički stručni studij Vinarstva, ali i diplomski studij na nekoj drugoj visokoškolskoj ustanovi u Hrvatskoj ili u inozemstvu.

7.3. Institut za poljoprivredu i turizam u Poreču

Institut za poljoprivredu i turizam u Poreču je javni znanstveni institut koji djeluje u okviru Ministarstva znanosti i obrazovanja. Osnovna djelatnost Instituta odnosi se na primijenjena znanstvena istraživanja u poljoprivredi i turizmu kroz realizaciju znanstvenih i stručnih projekata iz područja vinogradarstva, vinarstva, maslinarstva i maslinovog ulja, povrćarstva, agroekonomike i turizma.

Činjenica je da postoji jaka povezanost između obrazovnih i znanstvenih institucija koja omogućuje kvalitetno obrazovanje novih naraštaja u poljoprivredi, ali i njihovo uključivanje u znanstvenu djelatnost putem mnogobrojnih domaćih i Europskih projekata.

Institut kroz svoje djelovanje uvelike pruža podršku poljoprivrednicima u Istarskoj županiji, kako savjetodavnu, tako i putem usluga ovlaštenih laboratorija.

www.ss-mbalote-porec.skole.hr

8. Mogućnosti zapošljavanja u poljoprivredi

Osnovna znanja i vještine koje se stječu u srednjoj poljoprivrednoj školi omogućavaju poljoprivrednim tehničarima da organizira rad na poljoprivrednim gospodarstvima (OPG, obrti, trgovačka društva, zadruge) ili sudjeluje u timskom radu u ustanovama (škole, instituti, agencije) u području proizvodnje, dorade, prerade i tržišta proizvoda biljnog i životinjskog podrijetla (stočarstvo, ribarstvo i pčelarstvo).

Od „agrotehničara“, kako se zove zanimanje nakon završene srednje poljoprivredne škole u Poreču, očekuje se da ima dobro razvijene psiho-motoričke sposobnosti; spretnost ruku, vid, opip, sluh i okus. Treba imati razvijene higijenske navike, ekološku osviještenost, osjećaj za estetiku, razvijene prezentacijske i komunikacijske vještine u prikazivanju proizvoda i usluga.

8.2. Pokretanje ili proširenje vlastitog OPG-a

Jedna od osnovnih i najvažnijih namjera poljoprivrednog obrazovanja jest samozapošljavanje u sustavu OPG-a, poduzeća, obrta i zadruga. Samozapošljavanje je rezultat želje da radije radite za sebe, nego za poslodavca.

Mala, privatna obiteljska gospodarstva čine znatan dio poljoprivrednog sektora, kako u svijetu tako i u Hrvatskoj. Da biste uspješno pokrenuli ili proširili vlastito obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo, obavezno je poduzeti neke osnovne radnje:

- Ispitati tržište: dobri izvori podataka o tome mogu se pronaći u službenim statistikama, u poljoprivredno-savjetodavnim službama, školama ili na internetu.
- Proučiti državne i lokalne propise vezane uz proizvodnju kojom se želite baviti.
- Analizirajte svoje mogućnosti (lokaciju, zemljište, klimu, radnu snagu) i potrebe tržišta kako biste odabrali pravu proizvodnju kojom se želite baviti (biljna, stočarska, preradbena, uslužna).
- U suradnji sa stručnjacima pripremite kvalitetan poslovni plan. Postavite jasne ciljeve i odaberite prave metode za njihovu realizaciju.
- Registrirajte svoje gospodarstvo u skladu sa zakonom.
- Iskoristite svaku priliku za promociju vlastitog gospodarstva, svojih proizvoda, kao i za daljnju edukaciju i usavršavanje.
- Istražite sve mogućnosti potpore, bilo da je riječ o savjetodavnim uslugama ili konkretnim financijskim sredstvima.

8.3. Zapošljavanje kod drugih poljoprivrednih gospodarstava

Velika gospodarstva zahtijevaju veću količinu uloženog kapitala, no zauzvrat osiguravaju mnoga radna mjesta zaposlenicima.

Za razliku od rada na vlastitom gospodarstvu, zaposlenici u drugim, većim poljoprivrednim i srodnim poduzećima moraju razvijati nešto drugačije kompetencije, znanja i vještine. Uglavnom su odgovorni za užu domenu poslova, u okviru svoje specijalnosti, kao što su:

- Proces donošenja odluka: na većim gospodarstvima je taj proces složeniji i dugotrajniji.
- Odnos prema riziku – velika gospodarstva si mogu dopustiti preuzimanje većih rizika u poslovanju, zato što raspolažu većim kapitalom i mogu bolje funkcionirati u nesigurnim okolnostima.
- Razumijevanje poslovnih modela – veća gospodarstva razvijaju šire i složenije poslovne modele od malih privatnih, obiteljskih gospodarstava.

Agrotehničar može u okviru svog zanimanja na-

predovati u položajna zvanja kod drugih, većih poslovnih sustava, primjerice:

- rad na stočarskim farmama (govedarske, svinjogojske, peradarske, ovčarske, kozarske, ribnjacima, mrijestilištima, ergele,
- rad na velikim ratarskim, vočarskim, vinogradarskim i vinarskim gospodarstvima (traktoristi, kombajneri, rad u sušari, hladnjačama, internim laboratorijima,
- rad na doradi proizvoda poljoprivrednog podrijetla (skladištima, silosima, vinogradima, voćnjacima, ljekovitog aromatičnog i začinskog bilja i proizvoda animalnog podrijetla) i rad na linijama za preradu poljoprivrednih proizvod,
- rad u pčelinjacima, vinskim podrumima, vrtlarijama, vrtnim centrima i vinotekama, plastenicima te na agroturističkim gospodarstvima kao uposlenik ili voditelj,
- rad u veletrgovinama, trgovinama i specijaliziranim prodavaonicama za poljoprivredne proizvode i hranu, rad u poljoprivrednim ljekarnama ili
- rad u kemijskoj industriji gnojiva i zaštitnih sredstava.

8.4. Rad u lokalnim i državnim stručnim službama

Poljoprivredni tehničari su osposobljeni i za rad:

- u javnim ustanovama; kao tehnički suradnici u odjelu, tehnički suradnici kontrolori, tehnički suradnici vozači-kontrolori, tehnički suradnici matičari u stočarstvu, tehnički suradnici za pripremu ambalaže, tehnički suradnici za prijem i identifikaciju uzoraka, laboranti za kontrolu stočne hrane i animalnih proizvoda itd.,
- u školama kao suradnici u nastavi te na pokušalištima fakulteta kao tehničari.

U ovakvim uvjetima najtraženije su kompetencije sposobnost rada u timu, analitičnost i sistematičnost, dobre organizacijske vještine i sposobnost usvajanja i prijenosa informacija. Uspješni zaposlenik na poljoprivrednom gospodarstvu danas mora posjedovati prodajne vještine, biti računalno pismen i služiti se barem jednim stranim jezikom.

9. Zaključna razmišljanja

Područje Istarske županije ima jako dobre prirodne uvjete koji omogućavaju puno snažniji razvoj poljoprivrede proizvodnje. Plodno i nezagađeno tlo, blaga, umjerena klima s relativno puno sunca i dobrim rasporedom oborina, nizinski ili blago nagnuti, brežuljkasti reljef, dostupnost nadzemnih i podzemnih vodotoka, sve su to pogodnosti koje nam stoje na raspolaganju, a na nama ljudima je da te potencijale, koristeći dostupna znanja, iskoristimo na najbolji mogući način.

Bitna pogodnost za budući snažniji razvoj poljoprivrede u Istri je vrlo razvijeni turizam i blizina turističkog tržišta putem kojega se lokalno proizvedeni poljoprivredni proizvodi mogu kvalitetnije plasirati i poljoprivrednicima omogućiti ostvarivanje osjetno veće zarade. Zbog činjenice da se poljoprivreda i turizam jako dobro nadopunjavaju, ove su dvije gospodarske grane najvažnije za ukupni razvoj Istarske županije.

Poljoprivredna proizvodnja na svakom prostoru, pa tako i u Istarskoj županiji, može biti funkcionalna, održiva i uspješna jedino ako se njome bave mladi ljudi koji žele pomicati postojeće granice te pokretati nove načine proizvodnje. Poljoprivreda u Istarskoj županiji nudi velike mogućnosti koje trenutno nisu dovoljno iskorištene. Te mogućnosti mogu razvijati ponajprije nove generacije mladih poljoprivrednika koji će nakon završenog poljoprivrednog obrazovanja imati dovoljno znanja, želje, energije i upornosti da otklanjaju sadašnje barijere, uvode inovativne modele poslovanja i otvaraju nove vidike.

Upiši poljoprivrednu!

Upiši
Poljoprovrednu!

Srednja škola Mate Balote Poreč

Karla Huguesa 6

52440 Poreč

T +385 52 431 085

431 055

ss-mbalote@ss-mbalote-porec.skole.hr

Institut za poljoprivredu i turizam

Karla Huguesa 6

52440 Poreč

T +385 52 408 300